

[Victor Pürschel.]

bortset fra de Betragtninger, der kan anstilles over det mærkværdige i ved en Forretningsorden at ville gøre en Indskrænkning i Medlemmernes Ret og Pligt som Rigsdagsmænd til at tage Stilling til en Sag. Men naturligvis kan man meget vel tænke sig, at en Politiker bliver inhabil paa Grund af sin Stilling til det paagældende Spørgsmaal; men det maa saa afgøres paa sædvanlig Maade af Rigsretten ved dens Sammentræden.

Jeg har hele Tiden været betænkelig ved den Grundlovsbestemmelse, der uddvidede Rigsrettens Kompetence til ogsaa at omfatte Sager angaaende Opløsning af politiske Foreninger. Jeg mener, at det er principielt ganske urigtigt, at man har gjort det. Jeg mener i øvrigt ogsaa, at den Bestemmelse, man havde allerede i Loven af 1852, og som her er bevaret — saa vidt mig bekendt har den aldrig været anvendt i Praksis —, at Kongen kunde henvise store for Staten farlige Sager og saadan noget til Rigsretten, er principielt urigtig. Rigsretten skal beskæftige sig med Spørgsmaalet om Ministrenes Ansvar for deres Handlinger; det er dens naturlige Opgave, det er derefter den er bygget, og det er ogsaa derefter, Reglerne om den er opbygget. Det fremmede Element, som kommer ind baade ved § 1, Stk. 2, og ved Spørgsmaalet om Foreningers Opløsning, har i Virkeligheden slet ikke præget de Regler, der findes i Loven i øvrigt, og det skal jeg tillade mig senere at komme lidt tilbage til.

Jeg finder, at Regelen om Foreningers Opløsning er særlig betænkelig. For det første er Rigsretten jo et meget stort og tungt Apparat at sætte i Bevægelse, og det kan komme til at virke fuldkommen paradisk, om dette mægtige Apparat skal til at beskæftige sig med Ophævelse af en eller anden lille Forening, hvis Formaal man altsaa har fundet utiltalende, og som maaske rummer 50 eller 100 Medlemmer. Her maa man huske, at en saadan Sag godt kan være vidtløftig og godt kan tage mange Dage. Derved, at en saadan Bagatel-sag skal for Rigsretten, lammer man Højesteret i hele den Tid. Men deræst kan det være politisk meget betænkeligt, at disse Sager henvises til Rigsretten. Rigsretten har jo et stærkt politisk Islæt, og det kan være rimeligt, at dette findes, hvor det drejer sig om Paakendelse af en Ministers Ansvar, fordi der nu engang der kan være en Række Omstændigheder, som man paa virkningsfuld Maade kan vente iagttaget af Politikerne som Dommere. Men denne

Betragtning gælder aldeles ikke, hvor det drejer sig om Ophævelse af en politisk Forening; den har slet ikke den Betydning der. Og dertil kommer, at i Nutiden vil det meget let kunne tænkes, at samtlige Politikere, der kommer ind, paa dette Punkt er ensrettede, idet de nemlig er indstillede imod det nye, som der maaske kæmpes for af en Forening, der bliver opløst. De Foreninger, der bliver opløst, er jo de yderliggaaende; det vil altsaa meget ofte være nye Tanker, Tanker, der er fremmede og fjendtlige for alle de Politikere, der sidder der, og det vil altsaa sige, at Halvdelen af Retten paa Forhaand instinktivt er indstillet imod den, hvis Sag behandles. Dette er efter min Mening et meget betænkeligt Moment, fordi en saadan Domfældelse aldeles vil mangle Autoritet og vil være saare let at angribe fra et rent politisk Standpunkt, og det er nu engang en Ting, man ikke skal undervurdere, naar der i et Samfund med Rette kan rettes en saadan Indvending imod Retsplejen. Det beder jeg om, at man vil tænke over. Der er jo Tid endnu; Grundloven er endnu ikke endeligt behandlet, og det er jo i Grundloven, Rettelsen skal ske, men jeg har med Forsæt ventet med at omtale Spørgsmaalet til dette Lovforslag, og jeg henstiller, at man ser paa det endnu en Gang og ser ganske fordomsfrit paa det.

Det høje Justitsministerium maa naturligvis staa inde for Teknikken i dette Forslag; en nøje Gennemarbejden af det kan en Rigsdagsmand jo slet ikke tillade sig at ofre Tiden paa; men de har jo ogsaa saa udmærkede Folk ovre i Ministeriet, saa man med megen Tillid ser det overladt til det høje Ministerium og dettes udmærkede Chef. Men jeg har nogle enkelte Bemærkninger, jeg gerne vilde gøre, og jeg nødes til at gøre dem her, fordi jeg jo, saaledes som Sagerne har udviklet sig, ikke har nogen som helst Udsigt til at komme til at deltage i et muligt Udvalgsarbejde. Hvis det ikke er Tanken, at Forslaget skal behandles i et Udvalg, er det jo saa meget mere nødvendigt at gøre disse Bemærkninger ved første Behandling, og endnu har der ikke fra nogen Side været fremsat Ønske om en Udvalgsbehandling. Efter hele min Stilling her kan jeg naturligvis ikke stille Forslag derom; formelt kan jeg gøre det, men det vilde se ejendommeligt ud, om jeg stillede Forslag om Nedsættelse af et Udvalg med det Resultat, at jeg ikke selv kom ind i det. Den Slags smaa Pudsigheder vil jeg hellere undvære; derfor vil jeg tillade mig at gøre Bemærkningerne her.